

A tanítók.

*

A nevelés fontossága.

Sokszor találkozunk azzal a megjegyzéssel, hogy a nép még nem érett meg a szocializmusra. És valóban van ebben a különben rosszhiszemű, vagy legalább is naiv megjegyzésben egy szemernyi igazság. Magyarországon még ma is rengeteg az analfabéta és még most is igen sok „éretlen“ proletár akad, aki a kapitalizmus jelszavait és frázisait készpénznek veszi és nem képes tisztában jönni a saját osztályhelyzetével. Olyanok is vannak igen sokan, akik eddig elnyomatásban éltek és most a fölszabadulás után a kezükre jutott hatalommal nem tudnak helyesen élni, hanem visszaélnek vele. És még igen sokféle olyan jelenséggel találkozunk a nép között, amelyek többé-kevésbé megerősítik azt az állítást, hogy a nép még nem elég érett a szocializmus megvalósítására.

Valóban kulturális téren a magyar nép meglehetősen el van maradva. De vajjon mi ennek az oka? Egyszerűen az, hogy a kapitalizmus mindent elkövetett, hogy a népet a kulturától minél távolabb tartsa. Tudjuk, hogy milyen kevés nálunk az iskola. És ami van is, milyen elhanyagolt! És hogyan fizették a tanítókat! Négyszáz korona volt az évi fizetésük, egy hónapra harminchárom korona. Ennyiért persze nem lehetett jól tanítani és csak derék tanítóink fanatikus önföläldozásának köszönhető, hogy mégis csak tanítottak, a kultura valamennyire mégis csak elterjedt a nép között. Nem a fizetésükért tanítottak ők, hanem magáért a tanításért, mert érezték, hogy ezzel nagy hivatást töltenek be, amit megfizetni nem is lehet.

371

Levél

101
Fősz

A kapitalizmus a kisgyermeket is munkára kényszerítette, hogy ezzel is elzárja őt az iskolától. Az iskolakötelezettséget senki sem vette komolyan. A munkaviszonyok olyanok voltak, hogy a fáradt munkásnak nem maradt ideje arra, hogy magát képezze. És ami kultúra még így is beleszivárgott a nép közé, azt a vallással és az alkohollal próbálták belőle kiölni.

Nagyon jól tudta a kapitalizmus, hogy mit csinál, mikor minden eszközzel azon volt, hogy a népet a legnagyobb szellemi sötétségben tartsa. Tudta, hogy a tudás, a fölvilágosultság, a kultúra a legjobb agitációs eszköze a szocializmusnak, tudta, hogy a kultúra terjedésével a saját pusztulását sietteti. És nagy erőlködés árán valóban sikerült annyit elérnie, hogy még ma is indokoltnak látszik az az állítás, hogy a nép még nem elég érett a szocializmusra.

Csak hogy azt az időt kapitalista termelési rend mellett hiába várnók, amikor a nép végre megéri a szocializmus megteremtésére, mert hiszen a kapitalizmus nem engedi, nem engedheti a népet erre megérni. És ha arra várnánk, míg a nép magától megéri, akkor várhatnánk itéletnapig. Jönni kellett tehát a diktaturának, mely rákényszeríti a szocializmust azokra is, akik azt még meg nem értik, mert elzárták előlük a kulturát.

A proletáralomnak éppen ezért egyik legelső kötelessége volt a lebilincselte kultúrát felszabadítani, a meglévő iskolába új szellemet bevinni, az egyházat az iskolából eltávolítani, az alkoholfogyasztást beszüntetni, fölnöttek oktatását, munkásegyetemeiket létesíteni. Mert a proletárállamnak az a legfontosabb munkása, aki a kapitalizmus idején a legutolsó volt, akit eddig a legnyomorúságosabban fizettek: a tanító.

A tanítókra, a kultura e kiváló munká-
saira vár az a sürgős és igen fontos föladat,
hogy a lehető legrövidebb idő alatt be lehes-
sen hozni évszázados mulasztásokat a kul-
tura terjesztése terén. Meg kell érlelni a né-

pet, ha még éretlen, meg kell tanítani, föl-
kell világosítani. A jól fizetett, öntudatos
szocialista tanítószágra vár az a föladat, hogy
a legközelebbi generáció már csupa egészen
érett, egészen fölvilágosodott, kulturált, mü-
velt, intelligens szocialista munkásokból
álljon.

Hesslein József.